

“Van Kunstschilder tot Interieur op Maat.”

Door Nettie van de Langenberg-Scheepers.

Dit jaar, 2023, bestaat Van Vucht Interieuratelier 100 jaar. Het bedrijf is vier generaties geleden opgericht als schildersbedrijf in Esch en heeft zich daarna ontwikkeld tot een onderneming, die zich onderscheidt in het ontwerpen en ambachtelijk maken van interieurs op maat. Het is uitzonderlijk te noemen dat deze zaak nog steeds in Esch gevestigd is en daarom ben ik op zoek gegaan naar de roots van de familie van Vucht, eigenaar van deze firma.

Arnout van Vugt, “visscher” in Vlijmen.

Bij de plaatsnaam Vlijmen zal niet iedereen meteen aan de economische activiteit van visserij denken. Toch is Arnout van Vugt, als hij op 28-jarige leeftijd trouwt met Adriana J. Meesters, visser van beroep. Het huwelijk wordt in Vlijmen voltrokken op 8 mei 1796. Zoon Jan, geboren op 18 oktober 1797 in Vlijmen, treedt later ook in de voetsporen van zijn vader.

Voor de afsluiting van de Baardwijkse Overlaat, tussen Drunen en Waalwijk, kwam er in het watergebied rond Vlijmen vrij veel vis voor. Er werd onder anderen gevist in de polders rond Vlijmen, de Moerputten, het Vlijmense Meer en het Wiel van Haarsteeg. De vis werd aan de man gebracht op de wekelijkse vismarkten van Den Bosch en Tilburg. Het ambacht van visser was geen vetpot, maar door tal van nevenactiviteiten had de beroepsvisser toch een redelijk bestaan. Naast vissen hield men zich bezig met het snijden en bewerken van biezen en in de wintermaanden werden er korven gevlochten en netten gebreid. De familie van Vugt stond bekend om hun vakkundige breikunst. De voorjaarsmaanden leenden zich uitstekend voor het vangen van eenden en vogels die neerstreken in dit waterrijk gebied.⁽¹⁾ De vraag of alle bezigheden ook wettelijk geoorloofd waren, laat zich raden. De relatie met de veldwachter liet in ieder geval te wensen over, zo blijkt uit een akte van 1814. Voor het afrekenen van de vangst troffen de vissers elkaar vaak in een van de herbergen en Nicolaas Honcoop moet welhaast zeker achter de tapkraan hebben gestaan van café “De Rosbaal” in Vlijmen.

Op 26 februari 1814 kwam de veldwachter namens de burgemeester melden, dat Nicolaas op 27 februari met zijn paard in het park van Heusden moest zijn. Blijkbaar werd dit bericht niet goed ontvangen en heeft hij gezegd dat: “De hele regering alle schelmen waren!”. Tevens gaf hij de veldwachter met zijn vuist drie stoten op zijn borst. Daarmee was de lucht nog niet geklaard, want op 28 februari schelden Arnout van Vugt en Nicolaas Honcoop de veldwachter uit voor “een slechte bliksem”. Dit kwam hen duur te staan. Nicolaas kreeg een boete van vijf gulden en ons loze vissertje moest een bedrag van twee gulden en tien stuivers afrekenen.⁽²⁾

Water en vuurverkoper Marinus van Vucht

Na het overlijden van Adriana hertrouwde Arnout op 6 november 1808 met Dona (Theodora) Antoinisse van Liempt uit Vught en 13 jaar later, op 3 maart 1821, werd hun zoon Marinus geboren te Vlijmen. Arnout was inmiddels 52 jaar en schipper van beroep. Wellicht was hij overgestapt op een andere vorm van visvangst. Wanneer Marinus, de zoon van Arnout en Dona, trouwt, verandert de schrijfwijze van de familienaam in: **van Vucht**.

Het huwelijk tussen Marinus van Vucht en Geertrui de Haas vond plaats op 10 juni 1843 te 's-Hertogenbosch. Geertrui was op 24 juni 1821 in Den Bosch geboren. Ze vestigden zich vermoedelijk in de Ortenstraat in Den Bosch.

Na 3 jaar kwam hun eerste kind, een zoon, ter wereld, die werd vernoemd naar zijn vader. Op 26 augustus 1846 werd Marinus ingeschreven in het geboorteregister van 's-Hertogenbosch.

Lang mocht dit prille geluk echter niet duren, want op 4 oktober 1848 deden Henricus van Vucht, broodslijter, en Johannes Teulings, schoenmaker, aangifte van het overlijden van Marinus van Vucht. Hij overleed in zijn woonplaats op 27-jarige leeftijd. De doodsoorzaak werd niet vermeld. Er heerste in 1848 een cholera-epidemie in Den Bosch en misschien heeft zijn beroep van water- en vuurverkoper een rol gespeeld bij het vroegtijdig overlijden.

Er waren in de 19de eeuw diverse water- en vuurhuizen in Den Bosch. Weinigen onder ons zullen ze nog gekend hebben, want ze zijn al lang uit het straatbeeld verdwenen. Een water- en vuurhuis was een winkel waar men heet water kon kopen, dat op een vuur werd opgewarmd. Tevens kon men er gloeiende kooltjes verkrijgen om er een stoof mee te vullen of thuis de kachel aan te maken. De water- en vuurwinkels hadden destijds ook een sociale functie. Het hele reilen en zeilen van de buurtbewoners werd er besproken. De jonge weduwe Geertrui zette het bedrijf in de Ortenstraat voort en hertrouwde in 1850 met Lambertus Brink.⁽³⁾ Bij haar overlijden was ze woonachtig aan het Orteneind, wijk C, 405. Het is moeilijk te bepalen waar Marinus en Geertrui precies gewoond hebben in de Ortenstraat, de huisnummering veranderde nogal eens.

Beeldhouwer, tapper en slager Marinus van Vucht.

Wellicht bracht Marinus, als kleuter, veel uren door in de nabijheid van het warme vuur. Op 22-jarige leeftijd echter sloeg hij zijn vleugels uit en trouwde op 25 november 1868 met Christina Francisca Maria de Haas. Op zijn huwelijksakte werd vermeld dat Marinus beeldhouwer was. Ook zijn getuige, Franciscus Kuijpers, was beeldhouwer. In mondelinge overleveringen van de ene op de andere generatie van Vucht wordt verteld dat Marinus in de 19de eeuw meegewerkt zou hebben aan de restauratie van de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch. Twee beelden zouden mede door hem vervaardigd zijn. Mogelijk was Marinus een van de vele arbeiders die dagelijks in de bouwloodsen nabij de Sint-Jan werkzaam waren. Marinus en Christina kregen 10 kinderen en het gezin woonde in Den Boerenmouw 13.⁽⁴⁾ Op het woonadres was ook een tapperij gevestigd. Marinus was in 1890 eigenaar en tapper van dit etablissement. Het is begrijpelijk dat er brood op de plank moest komen voor zijn gezin en derhalve nam Marinus het misschien niet zo nauw met de sluitingstijd van zijn lokaliteit. Op 8 december 1890 kreeg hij een proces-verbaal, omdat hij na sluitingstijd nog bezoekers "*geduld*" had in zijn dranklokaal. ⁽⁵⁾ In het gezin liep ook "*een zwarte langharige keeshond*" rond die wel eens ontsnapte en dan in Den Boerenmouw te vinden was. Dit werd niet getolereerd door de veldwachter, zeker niet toen bleek dat er geen hondenbelasting betaald was voor deze hond in 1888-1889. Marinus, toen slager van beroep, werd gesommeerd om naar het politiebureau te komen en tegen betaling van 5 gulden, mocht hij zijn keeshond weer mee naar huis nemen.⁽⁶⁾

Marinus en Christina hebben ook verdriet gekend. In die tijd kwam kindersterfte nog vaak voor. Vijf van hun kinderen stierven al op zeer jonge leeftijd, drie nog voor het eerste levensjaar en twee kort na hun eerste verjaardag. Wanneer op 16 november 1903 Christina te 's-Hertogenbosch overlijdt, blijft Marinus nog enige tijd in Den

Boerenmouw wonen. In 1923 vestigt hij zich, met het gezin van zijn zoon Henri, in Esch.

Kunstschilder en oprichter van het schildersbedrijf Henri van Vucht.

Henri ontvangt bij zijn geboorte op 7 juni 1879 de namen Henricus Christianus Robertus van Vucht. Hij wordt geboren als achtste kind in het kunstminnende gezin van Marinus en Christina.

Het is waarschijnlijk dat Henri de Koninklijke School voor Nuttige en Beeldende Kunsten in 's-Hertogenbosch gevolgd heeft. In een krantenartikel, dat na het overlijden van Henri gepubliceerd is, wordt vermeld dat hij lessen gevolgd heeft bij Antoon van Welie en Piet Slager (museum Slager Den Bosch). (7) Beiden zijn kunstschilder en docent. Hun voorkeur ging uit naar het schilderen van portretten. Antoon van Welie woonde van 1893 tot 1905 in Den Bosch. De mogelijkheid bestaat dat Henri privéles van hem gekregen heeft.

Na zijn opleiding in de Hertogstad verhuist Henri naar Antwerpen, waar hij zijn opleiding tot kunstschilder voltooit aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten. Hierna werkt hij enige tijd in Parijs, maar keert terug naar Antwerpen. Daar leert hij zijn vrouw Maria kennen.

Maria Jeanne Commers wordt geboren te Kontich op 26 januari 1883. Haar wieg staat dan in wijk 1, nr. 23 (Vilvoordeweg 23). Later verhuist ze naar de Statie te Kontich. Op 5 juli 1890 vertrekt ze samen met haar moeder naar Duffel (provincie Antwerpen). Ze staat daar in het bevolkingsregister van 1891–1900 ingeschreven in het Register van het Dienstpersoneel. In 1898 wordt haar naam geschrapt uit dit register en heeft zij verklaard naar Antwerpen te vertrekken, waar zij – als meid – gaat werken bij een diamanthandelaar. Het is niet bekend waar Henri en Maria zich gevestigd hebben in Antwerpen, maar wellicht langs een van de Scheldedijken, waar in die tijd veel kunstenaars wonen. Maria Commers wordt op 20 september 1906 moeder van een dochter. De Antwerpse liberale politicus en burgemeester Alfons Hertogs ondertekent op 22 september 1906 persoonlijk de geboorteakte van Maria Eugenia Francisca. Hun zoon Martin Frans Jan ziet op 2 september 1910 voor het eerst het daglicht. Na hun huwelijk op 21 mei 1910 verblijven ze nog steeds in Antwerpen, waar Henri de kost verdient met de verkoop van zijn schilderijen. Meestal kleine taferelen van de Schelde, passerende schippers hebben hier belangstelling voor. Hij krijgt ook regelmatig opdrachten om personen te portretteren. Het maken van decor- en plafondschilderingen behoort ook tot zijn activiteiten. Aan deze gelukkige periode komt een einde wanneer “De Grote Oorlog” uitbreekt. Tijdens het begin van de oorlog in 1914 vindt er een hevig bombardement op Antwerpen plaats. De stad en de haven worden totaal verwoest. Henri vlucht, net als veel andere Belgen, naar Nederland. Het gezin vindt onderdak in Den Bosch. Na de oorlog 1914–1918 keren ze terug naar Antwerpen, hun huis is een ruïne en er rest hun niets anders dan weer terug te keren naar 's-Hertogenbosch. In de Orthenstraat vinden ze een tijdelijk onderkomen.

Tijdens de crisistijd krijgt hij nauwelijks opdrachten en kan hij als kunstschilder de kost niet verdienen. Henri is naast kunstschilder eveneens bedreven in het pianospel. Muziekonderwijs, bij voorkeur pianoles, hoort in zijn jeugd bij de opvoeding voor jongens en meisjes uit de hogere stand. Hij treedt in diverse gelegenheden op als pianist. Bezoekers bieden hem vaak een drankje aan en na een paar biertjes stapt hij over op “jonge klare” (jonge jenever). Hij heeft echter een afspraak met de obers en je begrijpt het al, deze vullen zijn borreltjes met water. Na afloop wordt de winst verdeeld. De opbrengst is schraal en Henri blijft zoeken naar

werk. In Den Bosch ontmoet hij de Essche aannemer Piet van Dijk, die daar aan het werken is. Na een gesprek kan Henri in dienst treden bij Piet. Deze weet Henri over te halen om zich als huisschilder in Esch te vestigen.

De ouders van Piet van Dijk verkopen een stuk grond aan Henri en aannemer Piet bouwt aan de Dorpsstraat een huis voor de Bosschenaar (Dorpsstraat 20).

Henri van Vucht en Zn., Schildersbedrijf te Esch (bij Boxtel).

Op 21 april 1923 komen Henri, zijn vrouw Maria, de kinderen Maria en Martin en zijn vader Marinus van Vucht in Esch wonen en is het eerste schildersbedrijf in Esch een feit.⁽⁸⁾ Zijn vader Marinus overlijdt al op 30 augustus 1923 in Esch. De meeste Esschenaren stellen zich aanvankelijk wat afwachtend op, ze hebben immers altijd zelf hun eigendommen "geverfd". Het is bouwpastoor Henricus van Duren die hem op weg helpt. Beide heren hebben elkaar al snel gevonden. Henri speelt graag orgel en dat komt pastoor van Duren goed van pas. Tot aan zijn dood is Henri organist geweest in de Essche parochiekerk. Pastoor van Duren laat hem de pastorie en de kerk schilderen en ook de Witte Paters van Sint Charles en de Witte Zusters van Sancta Monica mag hij tot zijn klanten rekenen.

Uit dankbaarheid voor de ondersteuning van Van Duren schildert Henri een portret van hem. Dit portret is later door de pastoorsmeiden meegenomen. Pastoor van Duren wordt in 1940 opgevolgd door Stephanus H. Hackfoordt. Ook van hem schetst Henri een afbeelding, later is deze naar de familie van de pastoor gegaan. Henricus A.G. Hens wordt in 1953 de pastorale herder van Esch en wil eveneens graag een portret van zichzelf. Het bedrijf is inmiddels uitgegroeid tot "Henri van Vucht en Zn., Schildersbedrijf", een firma waar diverse Esschenaren werkzaam zijn.⁽⁹⁾ Zoon Martin, die op 7 augustus 1946 in het huwelijk is getreden met Antonia Maria Smits (Toos) werkt ook hard mee in de zaak. Regelmatig worden nieuwe werknemers gezocht.⁽¹⁰⁾

De klantenkring heeft zich inmiddels uitgebreid en een van hun cliënten is dan Frits Fentener van Vlissingen. Frits heeft in 1915 het landgoed Beukenhorst gekocht, gelegen tussen Vught en Esch. Hij is mede-eigenaar van de Steenkolen Handels Vereniging (SHV) en is rond 1930 een van de voornaamste adviseurs van de Nederlandse regering in haar economisch beleid, de zogeheten Aanpassingspolitiek van Colijn. Na 1945 is SHV eigenaar geworden van een keten van benzinstations. Schildersbedrijf Van Vucht en Zn. sluit rond die tijd een contract af voor het schilderen van deze benzinstations. Wellicht heeft Van Vlissingen een rol gespeeld bij de totstandkoming van dit contract.

Het dienstverband met Shell zorgt voor veel emplooi. Dagelijks vertrekken er busjes met werknemers uit Esch om door heel Nederland de benzinstations te gaan schilderen.

"Gebed zonder end."

Naast zijn drukke bestaan als huisschilder vindt Henri ook nog tijd om zijn talenten aan het doek toe te vertrouwen. Hij schildert naar eigen ontwerp, maar maakt ook replica's waaronder Het Sint-Nicolaasfeest (Jan Steen), De Joodse bruid (Rembrandt van Rijn), Het gebed zonder end (Nicolaas Maes), enz.. Zijn talent als decorateur is nog steeds te bewonderen in zijn oude woning, op Dorpsstraat 20. Henri blijft tot zijn overlijden op 9 juni 1956 woonachtig aan de Dorpsstraat. Met zijn overlijden verliest Esch een markante persoonlijkheid, die zich enorm ingezet heeft voor het culturele leven van Esch en omgeving.

Na het overlijden van Henri neemt pastoor H. Hens contact op met Martin en geeft aan dat hij het jammer vindt, dat Henri geen portret van hem geschilderd heeft. Martin biedt aan om een ander schilderij te kiezen uit zijn vaders collectie. Dit wordt "De biddende vrouw". Pastoor H. Hens vindt dat het thema uitstekend past in de Essche pastorie. Toos, de vrouw van Martin, noemt het stilleven "De biddende vrouw". Nicolaes Maes echter gaf zijn schilderij de titel: "Het gebed zonder end". In 1656 zette hij, met olieverf, een oude vrouw op doek, die vol overgave bidt, voordat ze aan haar maaltijd begint. Het is een van zijn beroemdste werken en hangt in het Rijksmuseum in Amsterdam.

Op het schilderij, dat momenteel in het parochiecentrum hangt, zien we een oude biddende vrouw, zittend aan een gedekte tafel met brood, kaas, een kruik, een kom en een bord met vis. Ze wordt niet afgeleid door de bedelende kat rechts die aan het tafelkleed trekt, maar blijft volharden in haar gebed. Rechts, een nis in de muur met sleutels, een trechter en een zandloper. De zandloper duidt op de kortstondigheid van het leven en vergankelijkheid van de mens. In 1959 wordt pastoor H. Hens archivaris van het bisdom Den Bosch en neemt het schilderij mee naar Den Bosch. Na zijn overlijden komt het weer terug naar de pastorie van Esch. Wanneer pastoor A. Ketelaars in 1983 op de Antoniusweg gaat wonen, verhuist het schilderij mee. Na zijn overlijden, drie jaar later, brengt zuster Francesco het schilderij naar Martin van Vucht terug. Deze op zijn beurt, brengt het weer naar de pastorie, omdat hij vindt dat het daar thuishoort. Het schilderij krijgt daarna nog een eervolle plek in de kamer van pastoor N. Smulders. Deze neemt op 12 juli 1998 afscheid van ons dorp. In het jaar 2000 komt diaken Peter Broeders met zijn gezin in de pastorie wonen en dan verhuist het schilderij naar het parochiecentrum. Mevrouw T. van Vucht-Smits heeft nadrukkelijk aangegeven dat "De biddende vrouw" terug moet keren naar de familie van Vucht als de Essche parochie ophoudt te bestaan.(11)

Huisschilder, stoffeerder en antiquair Martin Frans Jan van Vucht.

Na het overlijden van Henri neemt zoon Martin het schildersbedrijf over. Aanvankelijk woont hij met zijn vrouw Toos aan de Runsdijk. Hier wordt hun oudste zoon Harrie geboren. Daarna vertrekt het gezin naar de Groenweg waar Paul, Ria, Jules en Dinie ter wereld komen. Na het overlijden van Henri wordt besloten om het pand aan de Dorpsstraat grondig te restaureren, te verbouwen en uit te breiden (1957). Maria, de vrouw van Henri, komt tijdelijk aan de Groenweg wonen en na de verbouwing gaat zij samen met Martin, Toos en de kinderen terug naar de Dorpsstraat. Op 21 april 1972 overlijdt zij op 89-jarige leeftijd.

Onder leiding van Martin wordt de handelsonderneming een schilderijbedrijf met stoffeerderij. Tevens start hij met een kleine meubelmakerij, waar hij hoofdzakelijk kleine meubels restaureert. Schildersbedrijf van Vucht is uitgegroeid tot een respectabele onderneming. De klandizie breidt zich uit tot Wassenaar en ver daarbuiten. Martin richt Nederlandse ambassades in het buitenland in en krijgt tevens de opdracht om mee te werken aan verschillende decors van Anton Pieck in de Efteling te Kaatsheuvel.

Martin hanteerde zelf ook het penseel, maar heeft zijn schilderstalent niet verder ontwikkeld. Zijn belangstelling ging steeds meer uit naar de in- en verkoop van antiek. Derhalve wordt een gedeelte van het pand aan de Dorpsstraat ingericht als showroom. Naast zijn drukke werkzaamheden is Martin, net als zijn vader, betrokken bij het dorpsleven van Esch. Hij heeft veel betekend voor de Essche fanfare St. Willibrordus. Toneelvereniging "Vriendschap onder ons" kon ook altijd op hem rekenen. Menig decor heeft hij geschilderd en ook als grimeur stond hij zijn mannetje.

De hele familie van Vucht is betrokken geweest bij de Essche toneelvereniging Vriendschap onder ons. Martin en Paul ontwierpen decors, Jules was regisseur en Dinie en Ria speelden vaak een hoofdrol bij een toneeluitvoering.

Martin is gestorven op 7 juli 1993 en zijn vrouw Toos heeft de respectabele leeftijd van 101 bereikt. Zij is op 2 augustus 2014 te Esch overleden.

Schilder, meubelmaker en hondenuitdrijver Paul van Vucht.

Paul is geboren op 19 juli 1949. Ook hij groeit als kind op in het bedrijf en werkt al op jonge leeftijd mee in de zaak. Op 29 oktober 1971 trouwt hij met Mia van der Pol. Na hun huwelijk gaan ze aan de Groenweg wonen, waar op 12 oktober 1974 Jeroen geboren wordt. Rond 1975 nemen Paul en Mia het schildersbedrijf, de meubelmakerij en de stoffeerderij over en vindt er een woningruil plaats. Martin en Toos gaan naar de Groenweg en Paul, Mia en Jeroen nemen hun intrek in de Dorpsstraat. Paul en Mia nemen de klandizie van Martin over, maar al snel blijkt dat de belangstelling van Paul en Mia niet ligt in het schildersbedrijf, maar meer in de stoffeerderij en meubelmakerij. Ze richten zich steeds meer op de complete woninginrichting. De meubelmakerij aan de Groenweg wordt uitgebreid en Paul neemt meubelmakers in dienst om zijn kunstzinnige ontwerpen uit te voeren. Paul zijn specialiteit is het bekleden van wanden met exclusieve stoffen. Mia neemt de showroom met gordijnen, vloerbedekking en aanverwante artikelen alsmede de boekhouding voor haar rekening. De landelijke klandizie neemt af en de firma Van Vucht gaat zich steeds meer richten op klanten uit de regio. De notabelen uit de directe omgeving echter weten hen nog steeds te vinden. Een goede klant was Dries van Agt, voormalig Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant, en woonachtig op landgoed Beukenhorst te Vught (1983-1987). In die periode omschreef Dries van Agt Esch als "De glimlach van Brabant".

In 1983 verkopen Paul en Mia het pand aan de Dorpsstraat (nr. 20). De woninginrichting wordt ondergebracht in de meubelmakerij aan de Groenweg en later in de Baroniestraat in Boxtel. Jammer genoeg heeft Paul het honderdjarig bestaan niet mee mogen maken. Hij overleed op 28 juni 2022.

Evenals zijn voorgangers droeg ook Paul de gemeenschap van Esch een warm hart toe. Hij heeft in het bestuur gezeten van diverse verenigingen in Esch, maar ook daarbuiten. Zijn jachthonden echter waren zijn grootste hobby. Paul was een hondenuitdrijver pur sang en als lid van de Raad van Jachthonden Commissarissen organiseerde hij diverse activiteiten. Voor zijn tomeloze inzet ontving hij een Koninklijke Onderscheiding.

Ontwerper en meubelmaker Jeroen van Vucht.

Jeroen, de zoon van Mia en Paul, volgt aanvankelijk een bouwkundige opleiding. Zijn voorkeur blijkt echter uiteindelijk uit te gaan naar het overnemen van de zaak en het uitbreiden van de meubelmakerij. Inmiddels werkt Jeroen al 25 jaar in het bedrijf. Hij heeft zich momenteel helemaal toegelegd op het ontwerpen en ambachtelijk maken van meubels en betimmeringen in zijn eigen atelier. De boekhouding rust nog steeds op de schouders van Mia en Jeroen construeert, naar voorkeur van de klant, exclusieve interieurs op maat. Vier generaties Van Vucht, 100 jaar in Esch! Wij wensen Jeroen en Mia heel veel geluk voor de toekomst.

Dankwoord

Bij deze wil ik Paul Catteeuw, voorzitter van de Koninklijke Kring voor Heemkunde Kontich VZW, België, heel hartelijk danken voor de informatie die hij en leden van de heemkunde kring mij toegestuurd hebben m.b.t. Maria Commers. Tevens gaat mijn dank uit naar Mia van Vucht- van der Pol en Ria Langenhuizen- van Vucht voor hun hulp bij de totstandkoming van dit artikel.

Bronvermelding.

- 1 J.v. Helvoort, De visserij in Vlijmen in: *Met ganzen trou*, 1959 jaargang 9, pag. 110-112.
- 2 Rechtbank van Eerste Aanleg 's-Hertogenbosch 1814, toegangsnummer 21, inventarisnummer 797, rolnummer 18.
- 3 De water- en vuurhuizen van 's-Hertogenbosch, Henk Bruggeman 's-Hertogenbosch, Februari 1999.
- 4 Bossche-encyclopedie, A.F.A.M. Wetzler 2003-2023 versie 12.0, In den Boerenmouw 13.
- 5 B.H.I.C. Den Bosch, Criminele vonnissen, Marinus van Vucht 1890 's-Hertogenbosch. Kantonrecht, Toegangsnummer 35, inventarisnummer 64, rolnummer 126.
- 6 B.H.I.C. Den Bosch, Criminele vonnissen, Marinus van Vucht 1896 's-Hertogenbosch. Arrondissementsrechtbank, Toegangsnummer 24, inventarisnummer 308, rolnummer 129.
- 7 Provinciale Noord-Brabantsche courant Het Huisgezin, 11 juni 1956.
- 8 Bevolkingsregister Esch, toegangsnummer 5002, inventarisnummer 0809, blad 189, periode 1924-1940.
- 9 Provinciale Noord-Brabantsche courant Het Huisgezin, Advertentie 08-07-1955.
- 10 Provinciale Noord-Brabantsche courant Het Huisgezin, Advertentie 03-03-1956.
- 11 De Kleine Meijerij, jrg.59 (2008), nummer 2 "*De biddende vrouw*" in het *Essche parochiecentrum*.